

ENESE ELUTEE KUJUNDAMINE – MALALA YOUSAFZAI

Materjali autor: Maarja Tinn

KOOLIASTE:	III kooliaste
AINETUND:	Inimeseõpetus, teema „Inimese elukaar”
LÕIMING:	Ühiskonnaõpetus, teema „Sotsiaalne õiglus ja võrdõiguslikkus. Solidaarsus”
ÕPITULEMUSED:	Õpilane <ul style="list-style-type: none">• kirjeldab, kuidas mõjutavad inimese kasvamist ja arengut pärilikud ning keskkonnategurid;• toob näiteid inimese võimaluste kohta ise oma eluteed kujundada ning mõistab enda vastutust enda elutee kujundamisel.
TUNNI PIKKUS:	45 min
ABIMATERJALID:	<ul style="list-style-type: none">• ALLIKAS 1. Malala Yousafzai
SISSEJUHATUS: 10 min	Arutelu paarides <ul style="list-style-type: none">• Milliseid eluteed suunavaid otsuseid oma senises elus olen saanud ise vastu võtta?• Milliseid otsuseid on minu eest teinud teised (vanemad, riik)? Arutelu klassis <ul style="list-style-type: none">• Õpilased toovad esmalt näiteid otsustest, mida nad on ise teinud, ja seejärel näiteid otsustest, mida nende eest on tehtud.• Kas oleksid võimalusel mõne otsuse ise teisiti teinud?• Kui jah, siis millise ja mis põhjustel? Õpetaja selgitab, et tund räägib Malalast ja lapse õigusest haridusele.
ÕPPIMINE: 25 min	I ÜLESANNE – paaristöö Lugege läbi Malala Yousafzai lugu (ALLIKAS 1). Seejärel arutlege paarilise järgmiste küsimuste üle: <ul style="list-style-type: none">• Mis oleks <i>minu</i> elus teisiti, kui tüdrukutel oleks Eestis keelatud koolis käia?• Mis oleks <i>Eestis</i> teisiti, kui tüdrukutel oleks keelatud koolis käia? Tooge 2–3 konkreetset näidet.



II ÜLESANNE – individuaalne töö

- Loovkirjutamine – kujutlege, et elate siinsamas Eestis, oma kodus ja oma pere keskel, ent tüdrukutel puudub õigus koolis käia ja haridust omandada.
- Milline näeks välja üks kujuteldav päev selles elus?
- Kirjutage lühike ülevaade oma päevast, mõtetest ja tegevustest.

KOKKUVÕTE:
10 min

2–3 õpilast kannavad suuliselt oma kirjatükid ette.

- Kuivõrd realistlikuks hindavad klassikaaslased kuulnud kirjutisi?



ALLIKAS 1:



Malala Yousafzai (sündinud 12. juulil 1997 Pakistanis)

„Ma ei räägi oma lugu, justkui oleks see eriline, ma räägin, kuna minu lugu on paljude tüdrukute lugu.”
Malala

Malala on Pakistanist pärit noor inimõiguslane, kes võitleb aktiivselt tüdrukute ja naiste õiguse eest haridusele. 2014. aastal pälvis ta selle eest vaid 17-aastasena Nobeli rahupreemia, ühtlasi on ta noorim Nobeli preemia laureaat.



Joonis 1. Pakistan maailma-kaardil. Allikas: Kaart: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=7517858>.

Malala elas ja käis koolis Mingora linnas, Pakistanis. 2008. aastal võttis Taliban linna oma kontrolli alla. Taliban on sõjalis-poliitiline äärmusrühmitus, mis kasutab vägivalda, et valitseda erinevaid piirkondi. Täpselt nii juhtus ka Malala kodulinnaga. Relvade ja vägivallaga keelati näiteks televiisori omamine ja muusika mängimine, aga ka tüdrukutel kooliskäimine. Malala oli siis 11-aastane ja ta pidi koju jääma. Kuna ta isa oli õpetaja, sai Malala jätkata hariduse omandamist kodus, kuid see ei rahuldanud aktiivset ja kõigi tüdrukute haridust pooldavat Malalat. Nii pidas ta 2008. aasta lõpus kõne kohalikus meediaklubis, milles mõistis hukka Talibani piirangud tüdrukute haridusele. 2009. aasta kevadeks oli Taliban sulgenud piirkonnas kõik neidudekoolid ning paljud neist ka õhku lasknud. Malala alustas pseudonüümi all olukorrast blogimist uudistekanalile BBC Urdu ning esines ka televisioonis, tema peamiseks sõnumiks oli, et tüdrukud peavad saama koolis käia. Nii kasvas ka Malala tunnus, kuid nende kodukant oli jätkuvalt ohtlik ja perekond otsustas põgeneda teise linna, kus ta sai ka kooliteed jätkata.

Malala julged väljaütlemised ja blogimine ei jäänud Talibanile märkamata ning 9. oktoobril 2012 tulistas äärmusrühmituse sõdur Malalat ja veel kahte tüdrukut, kes olid just koolis eksami sooritanud ning olid nüüd bussiga koduteel. Kõik kolm jäid ellu, kuid Malala vigastused olid erakordselt rasked ja ta viidi pikale haiglaravile Inglismaale. Pakistani valitsus ja paljud islamivaimulikud mõistsid rünnaku hukka.

Malala ja ta perekond jäid Inglismaale ning koostöös paljude heade inimestega loodi Malala Fond, mille eesmärk on võidelda tüdrukute õiguse eest haridusele. Fondi kaudu toetatakse tütarlastekoolide rajamist, kohalike õpetajate ja aktivistide tööd ning panustatakse teema teadvustamisele üle ilma. Malala ise õpib Oxfordi ülikoolis, kuid kasutab iga võimalust, et anda intervjuusid, osaleda konverentsidel ja rääkida sellest, kui oluline on võrdne ligipääs haridusele. Malala on oma julgusega ka omajagu saavutanud, nii on Pakistani riik loonud eraldi fondi, et tüdrukud saaksid nende riigis haridust ning temast on tehtud mitu filmi ja kirjutatud raamatuid, mis on samuti paljusid inspireerinud oma kodukohas aktiivne olema ja inimõiguste eest seisma.



Kasutatud allikad:

Yousafzai, Malala; Lambi, Christina. (2015). Ma olen Malala. Kirjastus Sinisukk

Kristof, Nicholas (26.09.2015). *Malala Yousafzai's Fight Continues*. New York Times

Malala fondi koduleht <https://www.malala.org/malalas-story>

Encyclopædia Britannica <https://www.britannica.com/biography/Malala-Yousafzai>

Nobeli preemiade koduleht <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2014/yousafzai/facts/>

